

2 0 2 4

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur 18 januari 2024

Vragenuur, gehouden op donderdag 18 januari 2024 te 17.00 uur.

Voorzitter: mevrouw Stylianou.

Aanwezig zijn de leden: Hessel, Kleinrensink, Nederhand, Raaijmakers en Van Steeg.

Voorts is aanwezig het commissielid: Gaillard.

Namens het college is aanwezig: wethouder Streefland.

Griffier: de heer Corten.

Opening van het vragenuur.

De **voorzitter**: Goedemiddag allemaal. Welkom aan allen die thuis met ons meekijken, de mensen op de publieke tribune, raadsleden en commissieleden, de burgemeester en de wethouder. Wij beginnen met het vragenuur van donderdag 11 januari en we hebben drie vragensets. De eerste vragen worden gesteld door de PvdD.

1. Mondelinge vragen van Stadsbelang Utrecht over Opvang asielzoekers in omliggende gemeenten.

De heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter. Uit een analyse door RTV Noord blijkt dat 11 van de 26 gemeenten in de provincie Utrecht momenteel geen asielzoekers huisvesten. Bij discussies in de commissie en de raad heeft het college stevast aangegeven dat omliggende gemeenten steeds meer hun steentje bijdragen.

Naar aanleiding van deze discrepantie heeft de fractie van Stadsbelang Utrecht de volgende vragen.

1. Is het college op de hoogte van de analyse van RTV Noord? Zo ja, wat vindt zij van deze analyse?
Zo nee, waarom niet?
2. Hoe kan het dat het college op meerdere momenten heeft aangegeven dat omliggende gemeenten steeds meer hun steentje bijdragen waar het gaat om asielopvang? Hoe strookt dit met de analyse van RTV Noord?
3. Is het college het met de fractie van Stadsbelang Utrecht eens dat de gemeente Utrecht niet in haar eentje verantwoordelijk moet zijn voor asielopvang in de regio Utrecht, maar dat er sprake moet zijn van een eerlijke verdeling? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe gaat het college dat voor elkaar krijgen?
4. Veroordeelt het college niet de lankmoedige houding van nabijgelegen gemeenten zoals Houten?

5. Als omliggende gemeenten meer asielzoekers opvangen, verandert dat dan de situatie voor de gemeente Utrecht?

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Voorzitter. We zijn op de hoogte van de analyse en we zien ook dat die analyse niet klopt. Het is fijn dat ik het door middel van deze vragen kan uitleggen. Bij een aantal gemeenten staat dat zij geen asielzoekers opvangen of opgevangen hebben, terwijl dat wel zo was of er plannen zijn om dat te doen. Die plannen zijn soms openbaar maar soms ook nog niet, omdat ze nog niet zo ver zijn. Oudewater heeft bijvoorbeeld het afgelopen jaar asielzoekers opgevangen. Bunnik, Woerden en Eemnes hebben plannen om op korte termijn asielzoekers op te vangen en daarnaast zien we dat verschillende kleine gemeenten bijvoorbeeld wel weer Nidos-huizen hebben, die echter weer niet meetellen in het overzicht.

Vraag 2. In de Provinciale Regietafel Migratie & Integratie worden de plannen besproken die de Utrechtse gemeenten hebben. Die worden bij elkaar gelegd om de gezamenlijke provinciale opgave te behalen. Daarin zien we de ontwikkeling van een aantal jaren geleden alleen asielopvang in Utrecht, Amersfoort en Utrechtse Heuvelrug, naar asielopvang in het grootste deel van de Utrechtse gemeenten. Dat zijn de gemeenten in het antwoord op vraag 1, maar ook Baarn, Zeist, Soest en Veenendaal vangen nu op. De gemeente Woudenberg heeft bijvoorbeeld veel extra Oekraïners opgevangen.

Vraag 3. We zijn het er wel mee eens en daarom stemmen we dit af in de Provinciale Regietafel. De Spreidingswet helpt hiermee om ook de gemeenten die tot nu toe nog niet hebben bijgedragen in de asielopvang wel in beweging te krijgen. Overigens vangen we in de stad Utrecht conform de door de raad vastgestelde kaders evenredig op.

Vraag 4. De casus-Houten bewijst soms hoe lastig het kan zijn om asielopvanglocaties te organiseren en te realiseren. De komst van de Spreidingswet helpt hier wel echt. De staatssecretaris gaf daar zelf een goed voorbeeld van tijdens de behandeling in de Eerste Kamer; een gemeente heeft ook andere verplichtingen waar zij verantwoordelijk voor is. Denk aan het bieden van mogelijkheden voor het stichten van scholen met verschillende denominaties, de Wmo-taak, etc. Ik heb er dan ook echt goede hoop dat Houten nu weer met goede moed, wetend dat de Spreidingswet er is, de opvang weet te realiseren. Het is namelijk inhoudelijk een echt goed uitgedacht plan.

Vraag 5. De raad heeft kaders voor asielopvang meegegeven en daarin staan evenredigheid, spreiding door de stad en de afstemming in de regio centraal. Dat is wat we doen in het overleg via de Provinciale Regietafel. We vangen overigens nu niet extra op, omdat andere gemeenten in de regio dat nu niet doen. Met andere woorden, nu doen we niet meer omdat anderen niets zouden doen. Wij vangen op wat ons evenredig toekomt na de verdeling. Het wordt voor de kleinere gemeenten door de Spreidingswet wel makkelijker om – dat wat vaak de bottleneck – om asielopvang te organiseren omdat het nu kleinschaliger kan. Dat is echte winst.

De **voorzitter**: Zijn er aanvullende vragen? Nee? Ook de indiener niet? Dan gaan wij door naar de volgende vragenset.

2. Mondelinge vragen van de fracties van PvdA, GroenLinks, BIJ1, UtrechtNu! en Volt over In de kou.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA): Voorzitter. De winteropvang voor dak- en thuisloze Utrechters, de Koudweerregeling, is al twee weken open omdat de gevoelstemperatuur onder het nulpunt ligt. We willen niet dat mensen op straat slapen en al helemaal niet in de vrieskou met alle risico's op gezondheidsschade van dien. Dit is een humanitaire ondergrens die we als stad moeten bewaken.

Deze week bereikten ons signalen dat de winteropvang in het kader van de Koudweerregeling vol zat. In de nacht van maandag op dinsdag heeft de winteropvang mensen moeten wegsturen, terwijl buiten moeten slapen met deze temperaturen levensgevaarlijk kan zijn. De fracties van de PvdA, GroenLinks, BJJ1, UtrechtNu! en Volt maken zich ernstige zorgen over deze situatie. De winter is nog maar net begonnen en de ervaring leert dat de toeloop tot de winteropvang eerder toe- dan afneemt in de loop van de winter.

Dat brengt ons tot de volgende vragen.

1. Wat is de reden dat afgelopen week mensen bij de winteropvang werden geweigerd?
2. Klopt het dat dit in andere G4 steden niet het geval is? Zo ja, waarom is dat?
3. Wat gaat het college doen om te voorkomen dat deze situatie zich nog eens voordoet deze winter?
4. Kan het college de raad op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen over de winteropvang?

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Voorzitter. De crux zit in de eerste zin van de inleiding over de winteropvang voor dak- en thuisloze Utrechtse, de Koudweerregeling, en hoe dat inderdaad de afgelopen week bij de melding van zes mannen om 12.00 uur 's nachts niet meer ging.

1. Om de Koudweerregeling goed en veilig te kunnen organiseren en te bemensen is een duidelijk werkproces nodig. Hierbij hebben we een uiterlijke aanmeldtijd. In lijn met de G4 is in het werkproces Kwr Utrecht opgenomen dat mensen zich uiterlijk tot 10 uur 's avonds kunnen of moeten melden voor een plek in de Kwr. Dit wordt op diverse manieren ook via onze partners gecommuniceerd met de doelgroep. Nu hadden wij wel in Utrecht een beetje de neiging à la Utrecht om iemand toch nog binnen te laten als hij te laat kwam maar er toch nog plek was. Dat staat nog los van het feit dat het mensen waren die geen Utrechtse binding hadden. Nu zien we dat we dat ook in afstemming met de G4 strakker moeten trekken en we inderdaad voordat dit gebeurde al hebben gecommuniceerd dat mensen zich voor tien uur moeten melden. Daarna kunnen er, in schrijnende omstandigheden via politie of veldwerk, nog altijd mensen bij en kunnen we het ook nog goed verdelen of hotels bellen om extra's te realiseren.

De Stadsbrug is de eerste toegang voor de opvang en van daaruit worden mensen verdeeld over de verschillende opvangplekken. Voor de Kwr zijn specifiek de Stadsbrug en de Zeehaenkade ingericht. Dat zijn in totaal 120 plekken. Daarnaast zijn er als flexibele schil nog extra plekken bij De Stek. Ook bij de reguliere daklozenopvang wordt gekeken wat er nog eventueel mogelijk is en ook Toevlucht, de LVV-opvanglocatie, heeft eventueel nog extra bedden. Ook zijn er hotelbedden, maar dan moeten we heel goed matchen, want een deel van deze groep kan niet zelfstandig in een hotel vanwege gedragsproblemen, ernstige verslaving of psychiatrische problematiek.

De situatie van de afgelopen week betrof een groep van zes mensen die zich ruim na tien uur – lees: midden in de nacht – meldde en die naar alle waarschijnlijkheid ook niet uit Utrecht zelf komen. Met de informatie die wij hebben, weten we dat het een groep is die door Europa reist. Gezien het feit dat zij goed Duits spreken, weten we dat de groep ook in Duitsland is geweest. Deze groep komt bijvoorbeeld met de laatste trein uit Leeuwarden en melden zich dan hier. Utrecht is wat dat betreft handig gelokaliseerd. Ze communiceren via Telegram en weten met elkaar nog even te kijken waar er nog plek is. Deze mensen meldden zich rond middernacht bij de locatie Zeehaenkade en die was op dat moment, omdat het ruim na tien uur was, volledig vol. Bij De Stadsbrug – waar ze overigens niet naartoe zijn gegaan – waren we op dat moment bezig om elf EU-arbeidsmigranten op een goede manier te plaatsen. Misschien is het ook goed om te melden dat deze groepen niet vanzelfsprekend makkelijk met elkaar te mengen. We zetten in op extra beveiliging, omdat de ene groep in de ene en de andere groep in de andere locatie zit.

In andere G4-steden was dit niet het geval. Ik word elke dag wel geïnformeerd over de beschikbaarheid van 10 of 20 plekken en soms nog wat minder. In de G4 geldt dat de uiterste aanmeldtijd om tien uur is en zijn ze strikter. Na die tijd hebben de mensen in de gehele G4 geen toegang meer, behalve als er zeer kwetsbare mensen via politie of veldwerk binnenkomen. Dat betekent dat daar vaker bedden leegstaan dan bij ons. We moeten ons goed realiseren dat deze mensen altijd ergens een vader en een moeder hebben, maar toch zullen we niet anders kunnen dan dit soort dingen gelijk te trekken en soms te zeggen dat het niet gaat. We hebben ook nu weer extra beveiliging op de verschillende locaties erbij moeten zetten, omdat het gewoon een helse opgave is. Dan gaan we naar vraag 3. Deze aantallen, zeker als het gaat om de groep mensen uit Noord-Afrikaanse landen die door Europa reizen en via Telegram met elkaar communiceren, zijn niet te voorspellen. Deze mensen melden zich op elk moment van de dag, maar dus ook 's avonds. De informatie is vaak niet betrouwbaar; wij kunnen niet altijd goed analyseren waar ze nu echt vandaan komen. Wij hebben veldwerk en opvangorganisaties nadrukkelijk gevraagd om de aanmeldtijd goed te blijven communiceren en uit te voeren, zodat wij daarna in alle rust kunnen kijken waar er nog plek is. We kunnen niet voorkomen dat een groep mensen die niet bekend is in Utrecht zich om middernacht meldt bij een van de opvanglocaties. Als het dan vol is, is dat zo.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Ja, ik rond af. Als wij voor deze groep met budget van de raad en eventueel een pand weten te realiseren, zit het pand door deze groep via deze wijze waarop we weinig invloed hebben, binnen drie dagen vol. Dat is een gegeven en de imperfectie die wij rondom dit dossier dagelijks voelen.

Wij willen als gemeente een beter beeld krijgen over de groep veiligelanders. Utrecht is vanuit het meldpunt in gesprek met 30 ongedocumenteerde mensen, vaak overlastgevend in zeer heftige vorm en afkomstig uit Noord-Afrika om meer inzicht te krijgen in deze doelgroep en te zien wat er wel werkt om hen toch ook weer richting huis te krijgen.

Op de laatste vraag kan ik antwoorden dat wij de raad via een raadsbrief in Q1 zullen informeren en daarbij het zojuist geschetste bredere probleem naar voren zullen brengen. Wij proberen in afstemming met het ministerie van Justitie en Veiligheid geld los te krijgen voor een andere aanpak dan alleen repressie, maar soms is het dweilen met de kraan open.

De **voorzitter**: Ik heb wat meer tijd gegeven voor deze beantwoording, omdat het een schrijnend onderwerp is en we tijd op de agenda hebben. Nu ga ik u allemaal weer houden aan de regels die wij hiervoor hebben. Er kan natuurlijk altijd een debat aangevraagd worden voor een uitgebreide bespreking.

Mevrouw **Ramaker** (VVD): Voorzitter. Dank voor de uitgebreide beantwoording die zeer waardevol is. Ik hoor ook dat de geografische ligging van Utrecht in dit geval een rol speelt. Mijn vraag is echter naar aanleiding van de laatste opmerkingen. Wat is dan een andere manier in plaats van repressie? Daar ben ik wel heel nieuwsgierig naar.

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Wij hebben iemand in dienst die deze doelgroep heel goed snapt en kent. Wij proberen een beetje een Barka-aanpak om erachter te komen waar de groep echt vandaan komt, wie de leden zijn en wat er binnen die groep speelt. Er is natuurlijk ook vaak sprake van uitbuiting en dergelijke. De groep komt vaak hier via Spanje en Frankrijk. Frankrijk heeft in

dezen een strenge afspraak met Algerije, dus zij ontwijken dat land nu. Zij komen via Duitsland en soms weer via het COA en vertrekken weer via Spoor 4 weer weg. Wij willen daar beter grip op krijgen door te weten wie ze zijn. We weten dat repressie alle kanten opgaat, dus we hebben samen met J&V ook een ander spoor te bewandelen om te kijken wie zij zijn en wat zij nodig hebben. Dan moeten zij wel willen meewerken, maar wij proberen echt beter zicht te krijgen op die groep. Ook daarover zullen wij de raad in Q1 informeren. Groningen heeft er ook oren naar om naast repressie – hoewel dat soms echt nodig is – ook iets anders te proberen.

De **voorzitter**: Voor degenen die luisteren en niet weten wat een Barka-aanpak is, meld ik dat de wethouder refereerde aan de Stichting Barka.

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Heel goed!

De **voorzitter**: GroenLinks?

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks): Dank voor deze toelichting. Dit helpt echt om het wat beter te begrijpen. Het is fijn dat er nog een brief komt. Ik krijg echter nu het beeld dat wij eerst meer deden dan de rest van de G4 en dat we het nu juist gelijk gaan trekken met de G4. Hoe verhoudt zich dat met de vraag of de opvang vol zit of niet. Kan de wethouder daar nog iets over zeggen?

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Het klopt dat wij in de stad Utrecht het ingewikkeld vinden en in het kader van barmhartigheid en humane opvang toch zeiden dat het nog wel kon. Andere steden doen dat niet. Dat is bekend. We hebben de afgelopen keer gezien dat het niet meer gaat, doordat we vol zaten. Wij zullen dat gelijk moeten trekken. Je komt voor tien uur, je meldt je aan als je nieuw bent. Deze keer ging het om ruim honderd Noord-Afrikaanse unieke personen die we een plek moeten geven. We kijken naar kwetsbaarheid en we proberen wat bedden over te houden voor als er iemand via politie of veldwerk nog binnenkomt. We gaan dat inderdaad sterker gelijktrekken. Overigens vangt Groningen niet op, behalve bij –10° Celsius, en Amersfoort stuurt ze door. Dit is een beetje het speelveld waarin wij zitten.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66): Precies dat speelveld is lastig te doorgronden voor een raadslid. Als je zo'n bericht ziet, krijg je spontaan buikpijn. De wethouder kondigt een brief aan, maar tegelijkertijd hoor ik haar ook zeggen dat het dweilen met de kraan open blijft voor een echte oplossing. Ik merk dat ik veel meer behoefte heb aan een gesprek met elkaar over de vraag wat we ermee doen in deze context. Wat is voor de ondergrens en hoe gaan we daarmee om? Staat de wethouder ervoor open om daarover een gesprek te voeren in een technische sessie, zowel over asiel, migratie als opvang?

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Het zal door de ambtenaren die er dagelijks mee van doen hebben heel prettig worden gevonden de raad hierbij te betrekken. De opvangpartners kunnen daar ook een rol in hebben. Zij verrichten echt heldenwerk. Ik wil dat hier toch wel naar voren brengen.

De **voorzitter**: De organisatie van zo'n sessie kan opgepakt worden of aan het begin van de commissievergadering ingepland worden. Mevrouw Nederhand?

Mevrouw **Nederhand** (Volt): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor de beantwoording. Ik hoorde haar zeggen dat we kunnen kijken of er budget vrij kan komen bij de landelijke overheid. Nu heb ik daar

Vragenuur van 18 januari 2024

6

zelf een hard hoofd in. Wellicht kan de wethouder kijken of er projecten zijn bij de Europese Commissie om wel budget vrij te krijgen. Dat heeft misschien meer zin.

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Dat doen wij met grote regelmaat, maar dat zijn vaak onderzoeksmatige en langdurige processen. We hebben er laatst twee binnen gehad, een voor integratie van asielzoekers en een over de mentale gezondheid. Voor acute zaken zoals het regelen van een opvanglocatie en geld vrijmaken voor de beveiliging daarvan is dat een ingewikkelde route. We hebben medewerkers die daar erg op zitten, maar ik verwacht weinig voor dit soort dingen. Wij zijn ook niet verplicht om het te doen; wij doen dit als G4 en inmiddels nog wat andere steden.

De heer **Van Steeg** (CDA): Terecht zegt de wethouder dat we samen met de G4 moeten optrekken en dat je soms nee moet verkopen. Uit haar antwoorden wordt echter niet heel duidelijk op welk moment je nee zegt en op welk moment je toch probeert te helpen. Ik denk dat wij behoefte hebben aan meer grip hierop. Ook voor degenen die heldenwerk verrichten, zal die duidelijkheid over wanneer wel en wanneer niet helpen. Kan de wethouder daar iets over zeggen, dan wel in de brief die zij heeft toegezegd?

Mevrouw **Streefland** (wethouder): Dat zullen wij in ieder geval doen. Voor nu kan ik zeggen dat de Koudweerregeling in principe voor iedereen binnen de regio is. Voor deze groep is dat dus al lastiger. We zijn daarin wat ruimhartiger geweest, omdat we het niet goed kunnen traceren. We kijken sowieso naar kwetsbaarheid en naar een groep die echt op straat slaapt. Deze groep heeft soms ook wel elders een dak, namelijk bij een COA-instelling. We zullen de criteria zeker aan de brief toevoegen. Dat lijkt mij heel erg goed.

De **voorzitter**: Wij gaan terug naar de indiener, de PvdA.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair): Dank voor de uitgebreide beantwoording. Ik hoop heel erg op extra informatie, want ik wil hier niet iedere keer mondelinge vragen over stellen, maar er een goed commissiedebat over voeren. We zitten echter midden in de winter, maar ik heb het ook in de zomer en in het najaar over de winteropvang. Kunnen we die brief nog in januari krijgen, zodat wij er een goed debat in de commissie in de winter over kunnen voeren? Anders is de Koudweerregeling weer voorbij. Ondanks de toelichting op deze specifieke groepen vind ik het aantal plekken dat er nog wel is voor alle andere groepen vrij fragiel. Ik hoop dat de wethouder dit mogelijk maakt.

Mevrouw **Streefland** (wethouder): De mensen die dagdagelijks in de organisatie bezig zijn met de Kwr met de partners moeten dan ook hiermee bezig zijn. Ik vraag wat compassie om dat iets later te doen dan in januari. Het zoeken naar opvangplekken zal altijd met een budget gaan en met een financieringsvraag aan de raad, wetende dat we het er niet mee oplossen. Dat het in de andere G4-steden soms wat ruimer is en soms ook niet, heeft ermee te maken dat ze strikter zijn. Dat is soms misschien ook een oplossing. Maar het kan niet allemaal. Ik zal proberen de brief voor de voorjaarsvakantie te sturen, dus half februari.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dit was het. Hartelijk dank voor uw aanwezigheid. Ik wens iedereen een fijne avond en tot de volgende keer.

De voorzitter sluit daarop, te 17.43 uur, het vragenuur.

Vragenuur van 18 januari 2024

7

Lijst van toezeggingen, gedaan tijdens het vragenuur van 18 januari 2024.

Mondelinge vragen van de fracties van PvdA, GroenLinks, BIJ1, UtrechtNu! en Volt over In de kou.

Wethouder Streefland

- zal in Q1 de raad via een raadsbrief informeren over de actuele ontwikkelingen rondom de Koud Weer Regeling en over de afstemming met het ministerie van Justitie & Veiligheid.